

Lakialoite 126

Kari Myllyniemi /kesk: Lakialoite laiksi rikoslain 39 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Aloitteessa ehdotetaan, että rikoslain 39 luvun 1 § muutettaisiin siten, että sen soveltamisala huomattavasti laajenisi ja sen ansiosta voitaisiin paremmin päästä toteuttamaan lakia, koska nykyisin lakia ei edes tarvitse "kiertää", vaan se sanamuotonsa ja perustelujensa mukaan ei toteuta oikeudenmukaisuutta.

Nyt voimassa olevassa lainkohdassa sanotaan:

"Velallinen, joka tietäen jo olemassa olevien tai odotettavien taloudellisten vaikeuksiensa perusteella tekonsa voivan vahingoittaa velkojien-
sa taloudellisia etuja

1) hävittää omaisuutta, ... ja siten aiheuttaa maksukyvyttömyytensä tai ..., on tuomittava velallisen epärehellisyydestä sakkoon tai ...".

Oulun yliopiston teknillisen tiedekunnan taloustieteen osaston väitöstilaisuudessa on rikostarkastaja, YTM Ilpo Kähkönen käsitellyt väitöskirjaansa "Velallisen epärehellisyyden mallittaminen" (Julkaisija: Keskusrikospoliisi, Hakkapaino Oy, Helsinki 1998), josta ilmenee muun muassa seuraavaa:

"Hallituksen esityksen mukaan, jos varallisuusasemaa huonontava teko on suoritettu ennen velallisen joutumista kriisitilanteeseen (uhkaava maksukyvyttömyys), se ei voi olla rangaistavaa, vaikka sen lopulliset seuraukset ilmenisivätkin vasta kriisivaiheessa. Sen sijaan teko voi olla suoritettu samanaikaisesti kriisitilanteen aiheuttamisen kanssa, jolloin teon suuruusluokka vaikuttaa tarkasteluun (alkutilanteen muuttumiseen lopputilanteeksi). Oleellista on se, että aiheuttaako teko samalla itsessään kriisitilanteen.

Mikäli teko samanaikaisesti aiheuttaa kriisitilanteen, tulee sen myös olla rangaistavaa.

Alkutilannetta ei voi pitää olennaisena velkojien vahingoittamisen kannalta. Olennaista on sen sijaan lopputulema (velkojien kannalta) sekä teon määrä, jolloin myös alkutila on tarkastelussa mukana automaattisesti teon määrän kautta. Tällöin alkutilanne sinänsä ei kuitenkaan ole ratkaiseva velkojille vahingon vaaran aiheuttamisen kannalta, vaan olennaista on nimenomaan teon suuruus ja varsinkin tila teon jälkeen. Taloudellisten vaikeuksien alkupisteen kiinteydelle ei ole olemassa loogista perustetta, koska teko vaikuttaa koko määrällään lopputulemaan.

Mikäli alkutilaa ja lopputilaa halutaan tarkastella samassa ulottuvuudessa, voisi ehdottaa, että velallisen epärehellisyydestä poistettaisiin määritelmä "olemassa olevien tai odotettavissa olevien taloudellisten vaikeuksien perusteella". Sen tilalle ei välttämättä tarvittaisi mitään määritelmää, koska velkojien vahingoittamisvaara tulee lopputuleman kautta."

Taloudelliseen rikollisuuteen on pureuduttava kaikilla mahdollisilla tavoilla. Lakien muuttaminen tarkoituksenmukaisiksi on yksi toimi, johon juuri eduskunta voi vaikuttaa. Tätä mahdollisuutta on käytettävä hyväksi ja on huomioitava alan ammattimiesten esittämät arvostelut nykyistä lainsäädäntöä vastaan.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki**rikoslain 39 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 39 luvun 1 §, sellaisena kuin se on laissa 769/1990, seuraavasti:

39 luku**Velallisen rikoksista****1 §***Velallisen epärehellisyys*

Velallinen, joka tietäen tekonsa voivan vahingoittaa velkojiensa taloudellisia etuja

- 1) hävittää omaisuuttaan,
- 2) ilman hyväksyttävää syytä lahjoittaa tai muuten luovuttaa sitä,

3) siirtää omaisuuttaan ulkomaille saattaakseen sen velkojiensa ulottumattomiin tai

4) lisää perusteettomasti velvoitteitaan ja siten aiheuttaa maksukyvyttömäksi tulemisen tai oleellisesti pahentaa maksukyvyttömyyttään, on tuomittava velallisen epärehellisyydestä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1998

Kari Myllyniemi /kesk